

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

124

Vragen van het lid **Verouden** (Nieuw Sociaal Contract) aan de Ministers van Financiën en van Economische Zaken over *de berichtgeving van de ACM dat boodschappen in Nederlandse supermarkten duurder zijn dan in omringende landen* (ingezonden 19 september 2025).

Antwoord van Minister **Karremans** (Economische Zaken) (ontvangen 24 september 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met de berichtgeving dat de ACM een onderzoek is gestart naar de prijzen van levensmiddelen en andere producten in Nederlandse supermarkten, omdat er signalen zijn dat deze hoger liggen dan in omringende landen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de analyse dat disfunctionele markten, gebrek aan transparantie en onvoldoende concurrentie structureel leiden tot hogere prijzen en daarmee de koopkracht en bestaanszekerheid van huishoudens aantasten?

Antwoord 2

Ik herken de signalen dat concurrentie op sommige markten hapert en dat sommige markten onvoldoende functioneren. Deze signalen vind ik zorgwekkend. Goede werkende markten leiden over het algemeen tot lagere prijzen en een breder en kwalitatief beter aanbod van producten en diensten voor consumenten. Goed werkende markten zijn dus ook van belang voor de koopkracht en bestaanszekerheid van huishoudens. Het is echter onwaarschijnlijk dat de inflatieschok van de laatste jaren te verklaren is door een plotselinge en drastische verslechtering van de marktwerking. Het is aannemelijk dat andere factoren hierin bepalender waren, zoals belasting- en accijnsverhogingen, de historisch krappe arbeidsmarkt, het monetair beleid van de ECB dat op de gehele (en minder overspannen) eurozone is toegepast, en de energiemix.

¹ ACM.nl, 18 september 2025, <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-start-onderzoek-naar-prijzen-van-boodschappen-nederlandse-supermarkten>

Vraag 3 en 4

Klopt het dat de ACM in het kader van het prijsonderzoek ook nagaat of leveranciers van A-merken hogere inkooprijzen vragen aan Nederlandse supermarkten dan aan supermarkten in andere landen?

Kunt u bevestigen dat er signalen zijn dat supermarkten door zogenoemde «territoriale leveringsbeperkingen» worden verhinderd om in goedkopere buitenlandse markten in te kopen, waardoor Nederlandse consumenten structureel hogere prijzen betalen?

Antwoord 3 en 4

De ACM voert als onafhankelijke toezichthouder het onderzoek zelfstandig uit. Ik heb daar geen invloed op. Het onderzoek van de ACM bevindt zich nog in de voorbereidende fase waarin de concrete onderzoeksvragen worden geformuleerd.

De signalen over territoriale leveringsbeperkingen heb ik inderdaad ook ontvangen. Ik zet mij er daarom voor in om hier op Europese schaal een verbod op in te stellen. Mede dankzij Nederlandse inzet heeft de Europese Commissie instrumenten aangekondigd om territoriale leveringsbeperkingen aan te pakken in haar interne markstrategie van mei 2025.²

Vraag 5

Hoe beoordeelt u het risico dat zulke beperkingen of prijsafspraken leiden tot misbruik van marktmacht en een gebrek aan effectieve concurrentie in de levensmiddelenmarkt?

Antwoord 5

In enkele gevallen is dit aantoonbaar voorgevallen. Hiervoor heeft de Europese Commissie een boete opgelegd in de Mondelēz-zaak.³ Er zijn daarnaast ook signalen dat territoriale leveringsbeperkingen worden ingesteld, maar dat niet wordt voldaan aan alle juridische eisen die tot een overtreding en beboeting op basis van misbruik van een economische machtspositie kunnen leiden. Het mededingingsrecht kan territoriale leveringsbeperkingen zeker niet alle gevallen aanpakken. Daarom pleit ik er in Brussel voor om dit gat in de wetgeving te dichten.

Vraag 6

Zal het onderzoek ook de vraag beantwoorden in welke mate bedrijfstakconsolidatie in de afgelopen jaren (door fusies en overnames) tot hogere prijzen heeft geleid, op het niveau van de producenten dan wel op het niveau van de supermarkten?

Antwoord 6

Zoals in het nieuwsbericht van de ACM is aangegeven, zal marktmacht in zijn algemeenheid als mogelijke oorzaak voor hogere prijzen worden onderzocht. Aangezien de ACM zelf bepaalt waar haar onderzoek zich op richt, kan ik niet aangeven of zij specifiek in dit onderzoek kijkt naar het effect van bedrijfstakconsolidatie op prijzen in de supermarkten.

Vraag 7

Bent u bekend met initiatieven in omliggende landen zoals Duitsland en het Verenigd Koninkrijk waar op regelmatige basis marktmonitoring plaatsvindt en mededingingsautoriteiten ook daadwerkelijk de bevoegdheid hebben om in te grijpen (zoals de New Competition Tool in de EU-discussie)? Acht u een vergelijkbare systematiek in Nederland wenselijk?

Antwoord 7

Ja, ik ken deze initiatieven. Ik verken nu of en hoe een New Competition Tool in Nederland kan worden vormgegeven. Meer onderzoek naar markten doen en vervolgens maatregelen kunnen nemen kan markten die onvoldoende concurreren een zetje geven. Tegelijkertijd moet ik oog houden voor de gevolgen voor gelddruk, de rechtszekerheid voor bedrijven en de verhouding

² COM(2025)500 «De eengemaakte markt: onze Europese thuismarkt in een onzekere wereld. Een strategie om de eengemaakte markt eenvoudig, naadloos en sterk te maken»

³ Zaak AT.40632 – handelsbeperkingen Mondelez.

tussen wetgever en toezichthouder. De inzet van een New Competition Tool kan namelijk lijken op regulering in plaats van toezicht, aangezien er geen sprake is van bij wet verboden gedrag. Dat is anders dan met het huidige mededingingstoezicht, zoals bij kartels. Ik verwacht u binnenkort een brief te sturen die hier dieper op ingaat.

Vraag 8

Acht u het normaal dat er grote prijsverschillen bestaan tussen exact dezelfde producten in Nederland en buurlanden, en acht u aanvullende regulering noodzakelijk?

Antwoord 8

Op zichzelf kunnen prijsverschillen voor producten voorkomen tussen buurlanden in een gezonde markt. Dit kan meerdere verklaringen hebben, bijvoorbeeld belastingen, lonen en de kosten van logistiek. Maar ook smaakvoorkeur van consumenten. Dit kan ertoe leiden dat het schaalvoordeel heel verschillend is. De prijsstrategieën van retailers kunnen ook verschillen, waardoor bepaalde categorieën van producten in Nederland duurder zijn maar andere juist goedkoper. Maar er kunnen ook redenen zijn die ik niet wil accepteren, zoals ongerechtvaardigde territoriale leveringsbeperkingen. Ik ben daarom positief over het feit dat de ACM onderzoek doet naar aanleiding van signalen dat sommige boodschappen in Nederland duurder zijn.

Vraag 9

Erkent u dat hogere prijzen voor levensmiddelen in Nederland ook bijdragen aan een kunstmatig hoger inflatiecijfer en dus direct de koopkracht van huishoudens aantasten?

Antwoord 9

Ik herken de signalen dat sommige boodschappen in Nederland duurder zijn dan in omliggende landen. Andere producten zijn goedkoper in Nederland – bijvoorbeeld versproducten. Dat is logisch en economisch goed verklaarbaar. Het is daarom van belang om naar de **totaalprijs** van een mandje boodschappen te kijken. Het prijsniveau van voedingsmiddelen (excl. alcohol en tabak) in Nederland lag in 2023 onder het gemiddelde van zowel de Eurozone als de EU. Officiële Europese prijsindexcijfers laten zien dat Nederlandse consumenten gemiddeld goedkoper boodschappen doen dan consumenten in andere EU-landen.

Vraag 10

In april van dit jaar stelden Kamerleden Omtzigt c.s. de initiatiefnota *Minder inflatie, meer bestaanszekerheid* voor, met concrete voorstellen om problemen op de markt aan te pakken en ervoor te zorgen dat boodschappen en andere essentiële goederen betaalbaar blijven. Kunt u bevestigen dat het kabinet minstens twee weken voor de verkiezingen met een reactie zal komen op elk van de aanbevelingen?⁴

Antwoord 10

In het MKB-debat van 11 september jl. heb ik toegezegd dat ik voor het einde van dit jaar een kabinetsreactie op de initiatiefnota naar de Kamer zal sturen. Dit zal niet twee weken voor de verkiezingen zijn.

Vraag 11

Bent u bereid de Kamer voorafgaand aan het debat over hoge inflatie in Nederland aankomende woensdag, 24 september 2025, schriftelijk te informeren over:

- de precieze onderzoeksvragen van de ACM;
- de rol die uw ministeries hierbij spelen;
- de mogelijkheden voor tussentijdse maatregelen indien de signalen van te hoge prijzen bevestigd worden?

⁴ Kamerstuk 36 720, nr. 2

Antwoord 11

- a. Daarover is nog niets bekend. Zoals geantwoord bij vraag 3 voert de ACM als onafhankelijke toezichthouder het onderzoek zelfstandig uit. De ACM is recent gestart met het onderzoek, dat zich momenteel in de voorbereidende fase bevindt. In deze fase worden de concrete onderzoeksvragen geformuleerd.
- b. De ACM voert als onafhankelijke toezichthouder het onderzoek zelfstandig uit. Het ministerie speelt daarin geen rol. Het ministerie laat zich met enige regelmaat op hoofdlijnen informeren door de ACM.
- c. Tussentijdse maatregelen zijn onwaarschijnlijk, aangezien voor een volledig beeld eerst het onderzoek moet zijn afgerond. De Europese Commissie heeft al wel instrumenten aangekondigd om territoriale leveringsbeperkingen aan te pakken, zie ook het antwoord bij vraag 4 hierboven. Tussentijdse maatregelen zijn onwaarschijnlijk, aangezien voor een volledig beeld eerst het onderzoek moet zijn afgerond. De Europese Commissie heeft al wel instrumenten aangekondigd om territoriale leveringsbeperkingen aan te pakken, zie ook het antwoord bij vraag 4 hierboven.